

Industrial Development Process of Malaysia from 1957 to Mid-2018

Thongphon Promsaka Na Sakolnakorn

Associate Professor, Faculty of Management Science,

Silpakorn University Petchaburi IT Campus

Corresponding Author: thongphon.p@gmail.com

Received: June 14, 2019

Revised: August 14, 2019

Accepted: August 21, 2019

Abstract

The objectives of this study were to explain Malaysia's industrial development from 1757 to 2018 and to explain the important factors affecting Malaysia's industrial development from 1757 to 2018. This study involved the use of qualitative methods, including literature reviews, in-depth interviews, fieldwork surveys, and focus groups. The study was focused on Malaysia, including Borneo Island, and revealed that Malaysia's development process is divided into three eras. The first is the early age, where emphasis was placed on economic development and national security. The second is the middle age, where emphasis was placed on economic development with industry. The third is the recent age, where emphasis is being placed on developing a modern economy and industry. In addition, industry development in Malaysia is divided into four eras. The first includes imported goods and services; the second involves heavy industry development; the third involves industrial development with technology; and the recent age involves industrial development for the future. The study revealed that today, Malaysia is in the industrial 4.0 era. The country is specifically trying to develop an industrial base in cyber-physical systems (CPS). In addition, the important factors affecting industrial development include the collaboration between the government and private sectors to establish a policy supporting industrial development, such as infrastructure development, communication technology, tax measures, labor administration, and industrial development, by dividing the country into industrial clusters.

Keywords: Industrial development, Process, Malaysia Development

กระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียในช่วงปี ค.ศ. 1957**จนถึงกลางปี ค.ศ. 2018**

ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร

รองศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

ผู้จัดทำบทความต้นฉบับ: thongphon.p@gmail.com

ได้รับบทความ: 14 มิถุนายน 2562 **ปรับปรุงแก้ไข:** 14 สิงหาคม 2562 **ตอบรับตีพิมพ์:** 21 สิงหาคม 2562**บทคัดย่อ**

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ เพื่ออธิบายกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียในช่วงปี ค.ศ. 1957 ถึง ค.ศ. 2018 และเพื่ออธิบายปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียในช่วงปี ค.ศ. 1957 ถึง ค.ศ. 2018 การวิจัยนี้พื้นที่ศึกษาคือประเทศมาเลเซียรวมไปถึงพื้นที่บริเวณเกาะบอร์เนียว งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสำรวจภาคสนาม และการสนทนากลุ่ม จากการศึกษาพบว่า กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมแบ่งออกเป็น 3 ยุคสมัย คือ ยุคต้นที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ และสร้างความมั่นคงของชาติ ยุคกลางที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยอุตสาหกรรม และยุคปัจจุบัน คือ การพัฒนาไปสู่ระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมสมัยใหม่ สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียแบ่งออกเป็น 4 ยุคสมัย คือ ช่วงแรกเป็นการนำเข้าสินค้าและบริการ ช่วงการพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก ช่วงการพัฒนาอุตสาหกรรมด้วยเทคโนโลยี และช่วงสมัยของการพัฒนาอุตสาหกรรมอนาคต ปัจจุบันประเทศมาเลเซียอยู่ในยุคอุตสาหกรรม 4.0 คือ การพยายามพัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่อนาคตที่อยู่บนพื้นฐานของ Cyber Physical Systems (CPS) สำหรับปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม คือ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการออกแบบนโยบายเพื่อตอบสนองต่อการเติบโตของอุตสาหกรรม เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรวมถึงเทคโนโลยีการสื่อสาร มาตรการทางภาษี การบริหารจัดการแรงงาน รวมถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมด้วยการแบ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม

คำสำคัญ: การพัฒนาอุตสาหกรรม กระบวนการ การพัฒนาประเทศมาเลเซีย

บทนำ

มาเลเซียมีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม แต่อย่างไรก็ตามธุรกิจหลักที่สำคัญจะถูกควบคุมโดยรัฐบาลหรือรัฐบาลมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอยู่มาก ซึ่งภาคการเงินถูกควบคุมอย่างรัดกุมผ่านธนาคารกลางและสำนักงานกำกับหลักทรัพย์มาเลเซีย จึงอาจกล่าวได้ว่าระบบเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียเป็นระบบเศรษฐกิจแบบผสม (Mixed economy system) โดยเป็นการปล่อยระบบเศรษฐกิจแบบเสรีอยู่บนพื้นฐานของระบบตลาดแต่รัฐบาลมีการแทรกแซงบางส่วนเพื่อรักษาสมดุลทางเศรษฐกิจโดยบางกรณีขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของรัฐบาล (Essays, 2013) จุดเปลี่ยนสำคัญของประเทศมาเลเซีย คือการประกาศ Vision 2020 โดยอดีตนายกรัฐมนตรี ดร.มหาเธร์ มูฮัมหมัด เมื่อปี ค.ศ. 1991 ซึ่งได้ตั้งเป้าหมายว่า มาเลเซียจะต้องก้าวขึ้นเป็นประเทศพัฒนาแล้วให้ได้ภายในปี ค.ศ. 2020 โดยไม่เน้นการพึ่งพาชาติตะวันตก มาเลเซียจึงเน้นการพัฒนาในทุกๆ มิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรมและจิตวิญญาณของประชาชน

การพัฒนาเศรษฐกิจมาเลเซียเริ่มต้นจากการพัฒนาบนพื้นฐานเศรษฐกิจเกษตรไปสู่ระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (Giap, Phuong Anh and Denise, 2015) ในช่วงก่อนได้รับเอกราชระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียขึ้นอยู่กับภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่คิดเป็นอัตราส่วน 45.7 เปอร์เซ็นต์ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) และอุตสาหกรรมเหมืองแร่มีการจ้างงานอยู่ที่ประมาณ 61.3 เปอร์เซ็นต์ ของอัตราการจ้างงานรวมทั้งประเทศ (Terence Gomez, 2009) หลังจากได้รับเอกราช (ค.ศ. 1957) ประเทศมาเลเซียพัฒนานโยบายที่สำคัญสองด้าน คือ 1) นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ ประกอบไปด้วยนโยบายเศรษฐกิจใหม่ และนโยบายการพัฒนาประเทศ 2) นโยบายในการพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งมีสองกลยุทธ์ คือ การนำเข้าชิ้นส่วนเพื่อมาประกอบเป็นสินค้าอุตสาหกรรม และการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่ได้รับการผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปแล้ว (Sinnadurai, 2016) ในช่วงทศวรรษ ค.ศ. 1970 มาเลเซียพัฒนาเริ่มมีการพัฒนาจากประเทศรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีความใกล้เคียงที่จะเป็นประเทศรายได้สูงโดยใช้การพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นพื้นฐานในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ยังพัฒนาไปสู่การมีรายได้จากการส่งออกและส่วนหนึ่งพึ่งพาการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียภาคเอกชนมีส่วนสำคัญและเป็นแรงผลักดันที่ทำให้ประเทศเกิดการพัฒนาเป็นอย่างมาก ซึ่งนโยบายสำคัญของรัฐบาลคือการแบ่งการพัฒนาออกเป็นแต่ละประเภทหรือกลุ่ม (Cluster) ของอุตสาหกรรมเพื่อที่จะได้มีการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม (Yusof and Bhattasali, 2008)

ระบบเศรษฐกิจมาเลเซียใหญ่เป็นอันดับสามของกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อัตราผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross domestic product) อยู่ที่ประมาณ 500,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยระบบเศรษฐกิจมาเลเซียเกิดการเปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่ช่วง ค.ศ. 1970 โดยเป็นการปรับเปลี่ยนจากระบบเศรษฐกิจที่ใช้วัตถุดิบเพื่อการผลิตและเป็นประเทศที่พัฒนาและเติบโตด้วยอุตสาหกรรมโดยเฉพาะการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ในช่วงยุค ค.ศ. 1980 อย่างไรก็ตาม ระบบเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียขึ้นอยู่กับระบบเศรษฐกิจโลกและการลงทุนจากต่างประเทศโดยเฉพาะนักลงทุนจากประเทศที่สำคัญ คือ สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น อีกทั้งการ

พัฒนาระบบเศรษฐกิจได้เพิ่มการพัฒนาภาคบริการ เช่น การท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมรายได้ของประเทศ อย่างไรก็ตาม ระบบเศรษฐกิจวิกฤติในช่วงปี ค.ศ. 1997 ถึง ค.ศ. 2000 จากสาเหตุหลายประการ เช่น ระบบเศรษฐกิจโลกตกต่ำ นโยบายทางการเงิน อัตราเงินสำรองระหว่างประเทศ อัตราเงินเฟ้อต่ำ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ประเทศมาเลเซียก็สามารถผ่านพ้นวิกฤติเศรษฐกิจมาได้ และระบบเศรษฐกิจก็ฟื้นตัวการส่งออกโดยเฉพาะอิเล็กทรอนิกส์ ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ปิโตรเลียม (น้ำมันและก๊าซ) เป็นรายได้ประมาณ 35 เปอร์เซ็นต์ ของรายได้รวมของรัฐบาล ในปี ค.ศ. 2011) อุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศส่วนหนึ่งมาจากภาคบริการ ซึ่งทำรายได้เป็นลำดับต้นๆ ของระบบเศรษฐกิจโดยมีเป้าหมายการหลุดพ้นจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางเมื่อปี ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) มาถึง (Hays, 2015) ในสมัยนายกรัฐมนตรีนาจิบ ราซัค การพัฒนาระบบเศรษฐกิจมีการพัฒนาจากการลงทุนในโครงการต่าง ๆ โดยองค์กรของรัฐ คือ Government Investment Companies (GICs) และ Government Linked Companies (GLCs) ซึ่งได้มีการลงทุนและพัฒนาในโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทั้งโครงสร้างพื้นฐาน อุตสาหกรรม และอสังหาริมทรัพย์ในทุกส่วนของประเทศมาเลเซีย (Lee and Chew-Ging, 2017)

จากการที่ภาคอุตสาหกรรมเป็นตัวขับเคลื่อนหลักในการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซีย โดยเฉพาะมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 80.2 ของมูลค่าการส่งออกรวมในปี พ.ศ. 2559 จากเดิมร้อยละ 76.7 ในปี พ.ศ. 2557 (Royal Thai Embassy, Kuala Lumpur, 2016) การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียจึงมีความน่าสนใจที่จะเรียนรู้ว่ารัฐบาลมาเลเซียมีกระบวนการอย่างไรในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม และอะไรคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซีย ซึ่งผลการศึกษาชิ้นนี้จะจะเป็นประโยชน์แก่นักวิชาการ ผู้กำหนดนโยบาย และประเทศไทยต่อไปในอนาคตในการนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์และปรับใช้สำหรับนโยบายและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางอุตสาหกรรมเพื่อการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

- (1) เพื่ออธิบายกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียในช่วงปี ค.ศ. 1957 ถึง ค.ศ. 2018
- (2) เพื่ออธิบายปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียในช่วงปี ค.ศ. 1957 ถึง ค.ศ. 2018

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสำรวจภาคสนาม การสนทนากลุ่ม และการทบทวนวรรณกรรมเพื่อศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซีย และใช้การตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เพื่อความแม่นยำและความน่าเชื่อถือของข้อมูล ทั้งในด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) ด้านข้อมูล (Data triangulation) ด้านผู้วิจัย (Investigator triangulation) และด้านทฤษฎี (Theory triangulation)

พื้นที่ศึกษา

ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งพื้นที่ศึกษาเป็นออกเป็น 5 พื้นที่ตามแนวคิดการพัฒนาประเทศมาเลเซีย อ้างถึงใน Athukorala and Narayanan, (2017) ประกอบไปด้วย 1) พื้นที่ทางตอนเหนือให้เมืองจอร์จทาวน์ (George Town) ในรัฐปีนังเป็นศูนย์กลาง 2) พื้นที่ทางใต้โดยมีเมืองยะโฮร์ บาห์รู เป็นศูนย์กลาง 3) พื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก มีเมืองกวนตัน (Kuantan) เป็นศูนย์กลาง 4) พื้นที่ในรัฐซาราวัก มีเมืองกูชิงเป็นศูนย์กลาง และ 5) รัฐซาบาห์ มีเมืองโคตาคินาบาลู เป็นเมืองศูนย์กลางในการพัฒนา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ 1) นักการเมือง และผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐบาล รวมไปถึงเจ้าหน้าที่รัฐบาลไทยที่ปฏิบัติหน้าที่ในประเทศมาเลเซีย 2) นักธุรกิจและผู้ประกอบการในประเทศมาเลเซีย 3) องค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรในประเทศมาเลเซีย 4) นักวิชาการ 5) ประชาชนชาวมาเลเซีย และ 6) ประชาชนชาวไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศมาเลเซียและแต่งงานกับนักธุรกิจชาวมาเลเซีย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมในทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซีย โดยมีรายละเอียดกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

เอกอัครราชทูตหรือผู้แทน และเจ้าหน้าที่การทูต ของประเทศไทย ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ กรุงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง และกรุงสุลใหญ่ ณ เมืองโกตาบารู จำนวน 4 ท่าน ผู้แทนรัฐบาลไทยประจำรัฐซาราวัก รัฐซาบาห์ และรัฐยะโฮร์ บาห์รู จำนวน 3 ท่าน เจ้าหน้าที่ระดับสูงในรัฐบาลมาเลเซียประจำกระทรวงต่าง ๆ ของรัฐบาลมาเลเซีย จำนวน 5 ท่าน เจ้าหน้าที่ระดับสูงประจำรัฐบาลท้องถิ่นของแต่ละของรัฐในประเทศมาเลเซียที่เป็นพื้นที่วิจัย และเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลมาเลเซียผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาในพื้นที่ต่าง ๆ จำนวน 18 ท่าน เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการของรัฐบาลมาเลเซีย จำนวน 15 ท่าน นักการเมืองของมาเลเซีย อาทิเช่น สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักการเมืองท้องถิ่น รวมไปถึงผู้นำท้องถิ่น จำนวน 5 ท่าน ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรในประเทศมาเลเซีย คือ องค์กร Pusat Rujukan Persuratan Melayu (DBP) จำนวน 2 ท่าน นักธุรกิจชาวมาเลเซีย จำนวน 10 ท่าน นักวิชาการชาวมาเลเซีย จำนวน 8 ท่าน นักวิชาการชาวสิงคโปร์ที่มีความชำนาญเกี่ยวกับประเทศมาเลเซีย จำนวน 1 ท่าน ประชาชนชาวมาเลเซียที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แต่ละรัฐ จำนวน 125 ท่าน และคนไทยที่อาศัยในประเทศมาเลเซีย มากกว่า 10 ปี และแต่งงานกับชาวมาเลเซีย จำนวน 12 ท่าน

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลากหลายรูปแบบดังนี้ คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ การเข้าร่วมประชุมวิชาการ และการไปเข้าร่วมฟังการหาเสียงของนักการเมืองมาเลเซียในช่วงก่อนการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2561 ผู้วิจัยใช้การสุ่มหลากหลายรูปแบบ เช่น 1) การสุ่มแบบเจาะจง ในกรณีที่เราว่ากลุ่มประชากรเป็นใคร 2) การสุ่มแบบลูกโซ่ หรือ Snowball sampling ใช้ในกรณีที่ผู้วิจัยไปทำการสัมภาษณ์แล้วได้รับคำแนะนำแนะนำให้ไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลรายถัดไป และ 3) การสุ่มแบบบังเอิญ คือ กรณีที่ผู้วิจัยเจอผู้ที่สามารถให้ข้อมูลได้โดยบังเอิญและมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์บริบทเชิงเนื้อหา (Content analysis) และการวิเคราะห์เชิงบรรยาย (Descriptive analysis) ด้วยการอ่านจัดหมวดหมู่เนื้อหา กำหนดประเด็นหลัก ตรวจสอบความหมายและข้อมูลของแต่ละข้อมูลแต่ละด้านว่ามีความละเอียด สมบูรณ์เพียงพอหรือไม่ เพื่อนำ ไปสู่การเรียบเรียงเนื้อหา เพื่อหาข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ และใช้แนวคิดเชิงระบบ (System approaches concept) ในการเรียงลำดับความสำคัญและความเชื่อมโยงเพื่อให้ได้เป็นต้นแบบและปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซีย

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ประเทศมาเลเซียมีการวางแผนการพัฒนามาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950 โดยจัดทำเป็นแผนพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี โดยในระยะเริ่มต้นมีการวางแผนพัฒนาประเทศ (ค.ศ. 1950–55) เน้นไปที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสวัสดิการสังคม และพัฒนาระบบการค้า ในแผนฉบับต่อมา มุ่งเน้นการพัฒนาชนบท อุตสาหกรรมอาหาร การสร้างการจ้างงาน ให้เกิดการขยายตัวในระบบเศรษฐกิจ และให้ความสำคัญกับความมั่นคงของชาติ สำหรับแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เริ่มต้นในช่วง ค.ศ. 1971–90 เน้นไปที่การแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาสังคม และให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศ ในปี ค.ศ.1981 เป็นจุดเริ่มต้นของนโยบายเศรษฐกิจใหม่ (New Economic Policy: NEP) ด้วยการ ฟื้นฟูภาคเกษตร ให้ความสำคัญกับภาคธุรกิจ และพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก ด้วยการเน้นให้ภาคการผลิตเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาเป็นประเทศเศรษฐกิจใหม่ในปี ค.ศ. 2020 (Lee and Chew-Ging, 2017)

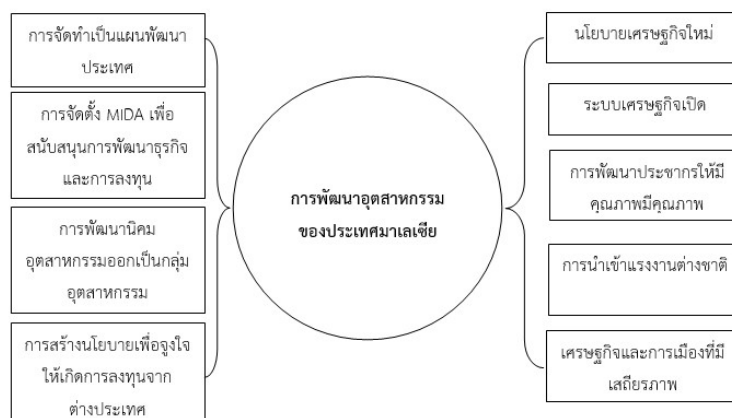
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียมีดังต่อไปนี้ มาเลเซียเป็นลักษณะประเทศที่เป็นระบบเศรษฐกิจเปิด (Open economy country) มีการเอื้ออำนวยต่อการเข้ามาลงทุนจากชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก มีลักษณะการมีเสรีทางการค้า ซึ่งการนำเข้าและส่งออกมีนัยยะสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจประเทศมาเลเซียเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ยังมีการใช้นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินต่างประเทศที่เป็นไปตามระบบตลาด ต่อมาคือ ปัจจัยทางประชากร โดยประเทศมาเลเซียมีโครงสร้างประชากรที่อยู่ในวัยทำงานประมาณ 28.2 เปอร์เซ็นต์ ที่มีประสิทธิภาพที่จะเข้ามาเป็นส่วนในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคตที่มีการศึกษาและผ่านระบบการฝึกอบรมที่มีคุณภาพ (Asian Venture Philanthropy Network, 2018) มีการใช้แรงงานต่างชาติประมาณ 15 เปอร์เซ็นต์ของแรงงานทั้งระบบซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (Endo, Luna-Martinez, and De Smet, 2017)

นโยบายทางเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพของประเทศมาเลเซียคือหัวใจสำคัญหนึ่งซึ่งส่งผลต่อการพัฒนา เกิดจากการที่ประเทศมีการเมืองที่มีเสถียรภาพและมีการบริหารประเทศโดยพรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง (นายกรัฐมนตรีทั้ง 6 ท่านที่ผ่านมา จนถึงสิ้นสุดสมัยนายกรัฐมนตรี นาจิบ ราซัค) ซึ่งการที่มีระบบการเมืองที่มีเสถียรภาพส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจที่มีการเติบโตอย่างมีความมั่นคงเช่นกัน (Thesundaily, 2018) รัฐบาลมีการสร้างสิ่งจูงใจเพื่อการเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ เช่น อัตราภาษี การเริ่มออกกฎหมายเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ หรือการพัฒนากฎหมายที่เอื้อให้ชาวต่างชาติสามารถซื้อและเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่มีราคา

ต่ำกว่า 2.5 แสนริงกิต (71,429 ดอลลาร์สหรัฐ) โดยมีนโยบายเพื่อกระตุ้นตลาดอสังหาริมทรัพย์ในระดับที่มีราคาสูง และช่วยในการพัฒนาอัตรการเติบโตของภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง (World Bank Group, 2017)

รัฐบาลมาเลเซียมีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะในการช่วยเหลือและให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่ต้องการลงทุนในประเทศมาเลเซีย (Malaysian Investment Development Authority; MIDA) เช่น การพัฒนานิคมอุตสาหกรรม และโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับต่อภาคอุตสาหกรรม พื้นที่ที่ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีจากการลงทุน และการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียมีการแบ่งออกเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่สำคัญ เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มเครื่องจักรและวัสดุ กลุ่มอุตสาหกรรมการบิน กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ หรือกลุ่มอุตสาหกรรมทางการแพทย์ที่วางแผนเป็นศูนย์กลางของการรักษาทางการแพทย์ (Medical hub) ที่พัฒนาในรัฐปีนัง ยะโฮร์ บาห์รู และกัวลาลัมเปอร์ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นรายกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเชื่อมโยงกันระหว่างผู้ผลิตที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยให้กลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันมารวมตัวดำเนินกิจการอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันมีความร่วมมือเกื้อหนุน เชื่อมโยงและเสริมกิจการซึ่งกันและกันอย่างครบวงจร โดยความเชื่อมโยงในแนวดิ่ง คือ ความเชื่อมโยงของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม ตั้งแต่ธุรกิจต้นน้ำ จนถึงปลายน้ำ และความเชื่อมโยงในแนวนอน คือ ความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมสนับสนุนด้านต่าง ๆ รวมทั้งธุรกิจให้บริการ สมาคมการค้า สถาบันการศึกษาและฝึกอบรม สถาบันวิจัยพัฒนา ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มาบูรณาการและร่วมดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืนด้วยการเพิ่มผลิตภาพและสร้างนวัตกรรมร่วมกัน (Promsaka Na Sakolnakorn, 2018 p.82)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมในประเทศมาเลเซียเบื้องต้น ผู้วิจัยนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาดังแสดงในภาพที่ 1

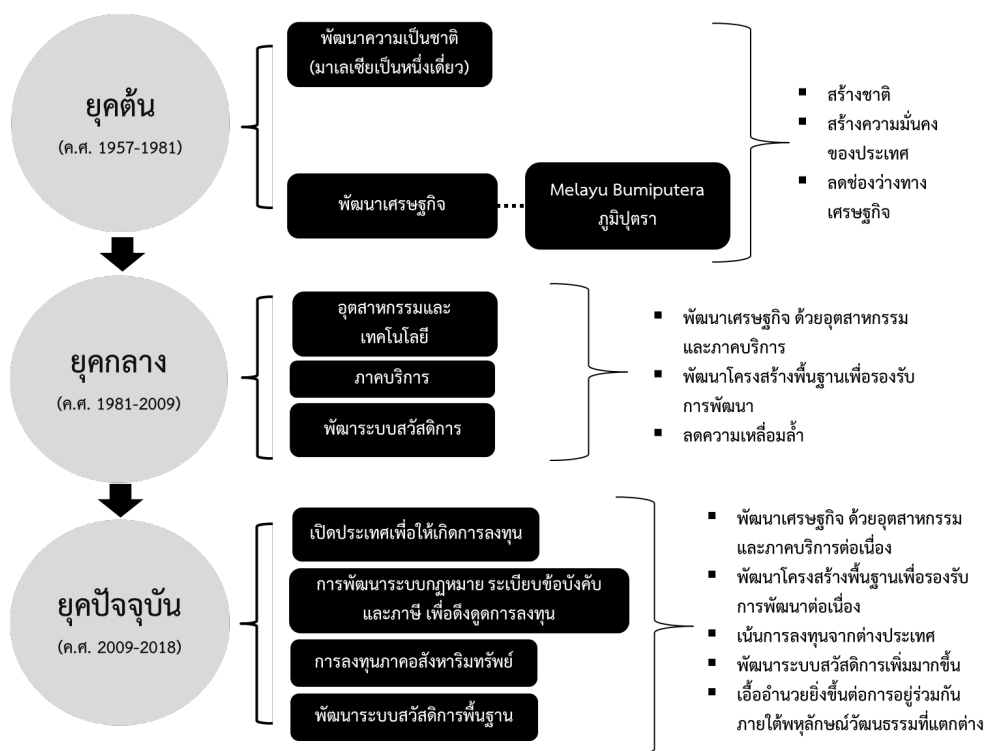

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ที่มา: ผู้เขียน (2562)

ผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ยุคสมัย คือ ยุคต้นที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ และสร้างความมั่นคงของชาติ ยุคกลางที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยอุตสาหกรรม และยุคปัจจุบัน คือ การพัฒนาไปสู่ระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซีย

ที่มา: ผู้เขียน (2562)

การพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศมาเลเซียเริ่มต้นมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1784 (พ.ศ. 2327) ช่วงแรกเริ่มด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมและเครื่องจักรกลที่ใช้พลังไอน้ำและน้ำเป็นพลังในการขับเคลื่อนเครื่องจักรกล และเน้นการนำเข้าสินค้าเป็นหลัก ในยุคถัดมา คือ ยุคที่สองนับตั้งแต่ ค.ศ. 1870 (พ.ศ. 2413) เป็นยุคของการผลิตสินค้าในปริมาณจำนวนมากๆ ด้วยการใช้แรงงานและระบบการแบ่งงานกันทำ และมีการพัฒนาไปสู่การใช้พลังงานไฟฟ้าในการผลิต และเป็นยุคที่เป็นการเริ่มต้นของการส่งออกสินค้าและบริการ ในยุคที่สาม คือช่วง ค.ศ. 1969 (พ.ศ. 2512) เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน คือ ยุคที่พัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมหนัก ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ อุตสาหกรรมยานยนต์ อากาศยาน การเพิ่มมูลค่าใน

ผลิตภัณฑ์ และพัฒนามาสู่การเป็นเจ้าของตราสินค้าและผลิตภัณฑ์ด้วยบริษัทหรือผู้ผลิตที่มีสัญชาติมาเลเซียเอง เช่น รถยนต์โปรตอน น้ำแร่ยี่ห้อ Spritzer เป็นต้น และยุคที่ประเทศมาเลเซียมีความพยายามพัฒนาก้าวต่อไปคือ “ยุคอุตสาหกรรม 4.0” คือการพยายามพัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่อนาคตที่อยู่บนพื้นฐานของ Cyber Physical Systems (CPS)

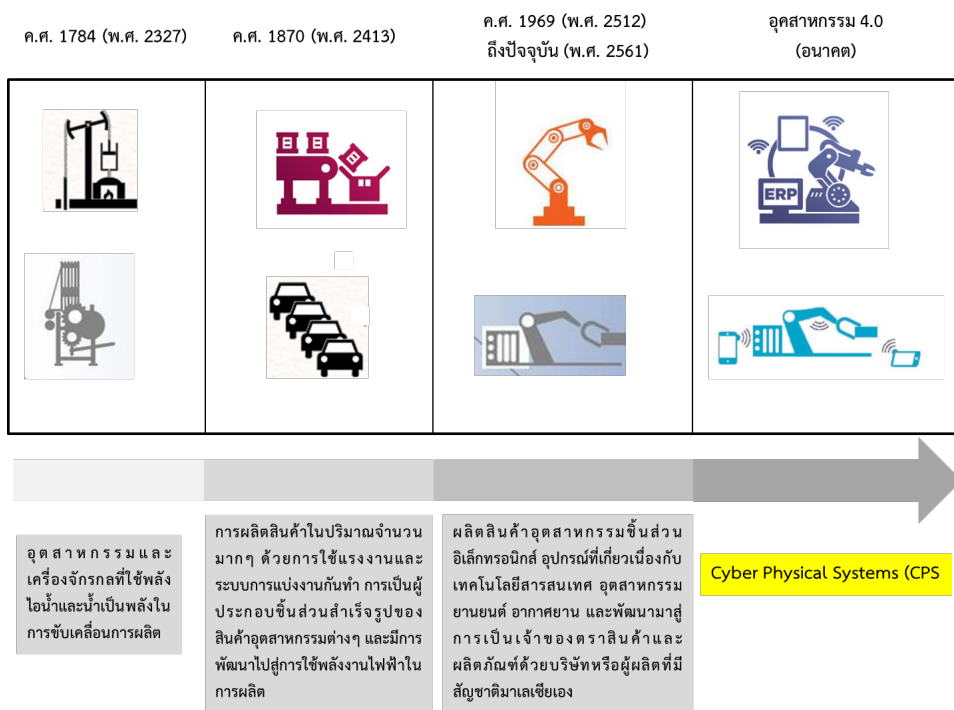
“Cyber Physical Systems (CPS) คือ เทคโนโลยีที่ถูกนำเข้ามาใช้ในการพัฒนาเครื่องจักรหรือพัฒนาระบบกระบวนการผลิตในรูปแบบ Smart Factory โดยการนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในการสร้างเครือข่ายระหว่างอุปกรณ์และการบริการร่วมกับวิทยาการ Artificial Intelligence (AI) ที่ใช้ในการวิเคราะห์และประมวลผลกระบวนการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ โดย CPS จะเป็นระบบที่เชื่อมต่อข้อมูล Digital บนระบบ (Cyber) และอุปกรณ์เครื่องมือในกระบวนการผลิต (Physical) ทำให้สามารถทำการวิเคราะห์และประมวลผลการผลิตรวมถึงช่องทางการขาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่มีความรวดเร็วสูงและต้นทุนต่ำ การดำเนินการของ CPS จะเป็นการจำลองและวิเคราะห์ข้อมูลภายในระบบเครือข่าย (Cyber) และการส่งคำสั่งไปยังอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ (Physical) เพื่อเข้าสู่กระบวนการผลิตแบบ Real Time ซึ่งข้อมูลทั้งหมดในเครือข่ายจะมีการ Update อย่างต่อเนื่อง ในอนาคตหากสามารถสร้างการเชื่อมต่อส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในระบบ ตั้งแต่โรงงาน โกดังสินค้า ช่องทางการขนส่ง หรือร้านค้า จนถึงโรงงานอื่น ๆ ได้ จะทำให้เกิดเครือข่ายของกระบวนการผลิตที่มีขนาดใหญ่ มีขอบเขตกว้างเพียงแค่ว่าบริษัทใดบริษัทหนึ่งเปรียบเสมือนโรงงานที่มีขนาดใหญ่มหึมาศาล” (ที่มา: <http://i-class4you.com/2017/06/28/cyber-physical-systems-cps/>)

การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียถูกแบ่งออกเป็น 4 ยุคสมัยของการพัฒนา เริ่มตั้งแต่การนำเข้าสินค้าและบริการ ช่วงการพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก ช่วงการพัฒนาอุตสาหกรรมด้วยเทคโนโลยี และช่วงสมัยของการพัฒนาอุตสาหกรรมอนาคต (Prime Minister's Office of Malaysia, 2018) การพัฒนาอุตสาหกรรมช่วงแรก คือ ในช่วง ค.ศ. 1960 รัฐบาลใช้แนวทางการนำเข้าสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองต่อตลาดภายในประเทศ นอกจากนั้น เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมตนเองและใช้นโยบายการปกป้องสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ ในช่วง ค.ศ. 1970 เริ่มพัฒนาเขตเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก (Export-processing zone; EPZs) เพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาประกอบธุรกิจและอุตสาหกรรมด้วยการใช้แรงงานราคาถูกในประเทศมาเลเซีย เริ่มพัฒนาไปสู่การเป็นผู้นำขึ้นส่วนอะไหล่ (ชิ้นส่วนอุตสาหกรรม) มาประกอบในประเทศมาเลเซียและส่งออกเป็นสินค้าสำเร็จรูปไปยังต่างประเทศ โดยในช่วงต้นอุตสาหกรรมหลัก คือ สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไม่อนุญาตให้ตั้งโรงงานจนมากเกินไปโดยให้ขึ้นอยู่กับความต้องการทางการตลาดและการส่งออกที่เพิ่มขึ้น

ต่อมาในช่วง ค.ศ. 1980 มีการพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก รวมไปถึงโครงการรถยนต์แห่งชาติ (Proton) การตั้งโรงงานผลิตรถจักรยานยนต์ อุตสาหกรรมเหล็ก อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และกระดาษ เป็นต้น โดยใช้นโยบายมองไปทางตะวันออก (Look East Policy) โดยมีประเทศญี่ปุ่นและประเทศเกาหลีใต้เป็นต้นแบบในการพัฒนาอุตสาหกรรม และเน้นพัฒนาอุตสาหกรรมบนพื้นฐานของทรัพยากรที่มี ในช่วงยุค ค.ศ. 1990 พัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่การเพิ่มมูลค่าทางการผลิต เพื่อประสิทธิภาพการผลิต โดยเชื่อมโยงอุตสาหกรรมการผลิตระหว่างอุตสาหกรรมต้นน้ำไปจนถึงอุตสาหกรรมปลายน้ำ และพัฒนาอุตสาหกรรมจากอุตสาหกรรมที่อยู่บนพื้นฐานของ

ทรัพยากรแบบดั้งเดิมไปสู่การพัฒนาเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม (Cluster base) รวมไปถึงการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมเฉพาะทาง เช่น นิคมอุตสาหกรรมยานยนต์ นิคมอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป เป็นต้น เพื่อให้ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกันและมีความเชื่อมโยงกันได้เข้ามาเชื่อมโยงกันภายใต้การสนับสนุนของรัฐ

ระหว่าง ปี ค.ศ. 1971-1985 เข้าสู่ช่วงการย้อนคิดถึงการพัฒนาที่ผ่านมาและนำไปสู่การออกแบบ “นโยบายเศรษฐกิจใหม่” (New economic policy; NEP) เพื่อบูรณาการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนชาวมาเลเซีย และพัฒนาไปสู่ระบบเศรษฐกิจเสรีในช่วงปี ค.ศ. 1986 จนถึงปี ค.ศ. 1996 ที่ใช้นโยบายให้เอกชนเข้ามามีบทบาทและเป็นตัวนำในการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม โดยรัฐบาลมีหน้าที่ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น และสร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ด้วยการกำจัดอุปสรรคที่เป็นกำแพงกีดกันการลงทุนและสร้างโอกาสในการลงทุนข้ามชาติให้มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 3 ยุคสมัยของการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศมาเลเซีย

ที่มา: ผู้เขียน (2562)

การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียมีการแบ่งพื้นที่การพัฒนาตามความเหมาะสมของระบบเศรษฐกิจ โดยในพื้นที่ที่พัฒนาแล้ว เช่น กรุงกัวลาลัมเปอร์ รัฐเปรัก รัฐปีนัง รัฐมะละกา และพื้นที่ในรัฐยะโฮร์ บาห์รู จะเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ดียิ่งขึ้น เช่น การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมสีเขียวเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Industrial Park) การพัฒนาเมืองสะอาดสีเขียว (Clean and Green City) เน้นอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อมลพิษและใช้พลังงานทดแทน สำหรับพื้นที่ที่มีการพัฒนาระดับกลาง รัฐกลันตัน ตรังกาณู และปาหัง

รัฐบาลเน้นสร้างนิคมอุตสาหกรรมใหม่ๆ เช่น นิคมอุตสาหกรรมอากาศยาน นิคมอุตสาหกรรมยานยนต์ รวมไปถึงสร้างสิ่งจูงใจทางภาษีและข้อยกเว้นต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการลงทุนโดยนักลงทุนต่างชาติ และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นอย่างมากเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรม เช่น พัฒนาสนามบิน เส้นทางขนส่งทางรถไฟ ขยายถนน และช่องทางการจราจรให้มากขึ้น รวมไปถึงการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่ และพื้นที่ในเกาะ คือ รัฐบาลบาหลี และชารวาร์ก ในเบื้องต้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองให้ทันสมัยและสร้างเครือข่ายการขนส่งให้เชื่อมโยงไปสู่ทุกเมืองและระหว่างรัฐบาลบาหลีและชารวาร์ก (ปัจจุบันปี พ.ศ. 2562 การเดินทางทางบก (ถนน) ระหว่างรัฐบาลบาหลีและชารวาร์กไม่มีความสะดวก ส่วนเส้นทางที่สะดวกจะต้องผ่านประเทศบรูไนดารุสซาลาม) โดยในพื้นที่ทั้งสองรัฐให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมประมงและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

ในการพัฒนาอุตสาหกรรม ประเทศมาเลเซียได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาเพราะมีความเชื่อมโยงต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม โดยเน้นการพัฒนาการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาเป็นอย่างมาก (สาขาวิชาชีพช่าง) เพื่อผลิตบุคลากรเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและตลาดแรงงาน (Mustapha and Greenan, 2002) เพื่อให้การผลิตแรงงานมีความสอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมและตลาดแรงงานจึงให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านช่างเทคนิคในสาขาต่าง ๆ (Technical and vocational training: TVET) เป็นสถาบันในการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะแรงงาน (World Bank Group, 2014) อีกทั้งยังเน้นพัฒนาสตรีให้มีทักษะทางด้านแรงงานและการผลิตเพิ่มมากขึ้นและพัฒนาไปสู่การเป็นแรงงานสตรีที่มีฝีมือหรือการรวมกลุ่มสตรีเพื่อดำเนินกิจการขนาดย่อมซึ่งการผลิตแรงงานของสตรีมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจมาเลเซียในช่วงหลายปีที่ผ่านมา (HR Asia, 2018)

การพัฒนาระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมนั้น รัฐบาลมาเลเซียได้จัดตั้ง Malaysian Industrial Development Authority (MIDA) ที่มีหน้าที่ช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ประกอบการในการลงทุนทางธุรกิจในประเทศมาเลเซีย เช่น ระบบภาษี การให้ข้อยกเว้นทางภาษี การให้สิทธิประโยชน์ การให้คำปรึกษา และการช่วยวางแผนแก่อุตสาหกรรมเป้าหมายที่จะมาลงทุนในประเทศ เป็นต้น ซึ่ง MIDA คือส่วนหนึ่งขององค์กรที่มีบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการดึงดูดการลงทุนของอุตสาหกรรมจากต่างชาติ ซึ่งนอกจากอุตสาหกรรมเป้าหมาย (National Key Economic Areas – NKEA) แล้ว ยังให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น อากาศยาน การจัดการสิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรมอุปกรณ์และวัสดุในภาคขนส่ง เป็นต้น โดย MIDA ถือว่าเป็น One Stop Service Center โดยมีหน่วยงานที่เข้ามาประจำการและร่วมบูรณาการการทำงานประกอบไปด้วย หน่วยงานตรวจคนเข้าเมือง ศุลกากร ฝ่ายแรงงาน การท่องเที่ยวมาเลเซีย และหน่วยงานพัฒนาภายใต้การดูแลของรัฐต่าง ๆ เป็นต้น (Malaysian Industrial Development Authority, 2017) สำหรับปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียในช่วงปี ค.ศ. 1784 ถึง ค.ศ. 2018 ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยภายใน ประกอบไปด้วย

1) การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ หัวใจสำคัญที่ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียพัฒนาอย่างรวดเร็วและเป็นจริง คือ การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ แล้วก็นำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้

บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย ด้วยการใช้แนวทางการพัฒนาโดยเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยการเทียบวัดเกณฑ์มาตรฐาน (Benchmarking) กับ ประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ตามนโยบาย “มองตะวันออก” นอกจากนั้น นโยบายและการปฏิบัติที่รัฐบาลมาเลเซียกำหนดได้รับการสนับสนุนอย่างยาวนานเนื่องด้วยเกิดจากความต่อเนื่องที่มีรัฐบาลที่มาจากพรรคร่วมรัฐบาลที่มีพรรค UMNO เป็นแกนนำได้รับการเลือกตั้งให้เป็นรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง

2) การมีระบบเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพถึงแม้จะมีปัญหาทางเศรษฐกิจบ้างในช่วงปี ค.ศ. 1970 ถึง 1980 แต่รัฐบาลในขณะนั้นก็สามารถรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ดี ซึ่งนำไปสู่การเติบโตของธุรกิจและอุตสาหกรรมในภาคเอกชนในเวลาต่อมาซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของประเทศ

3) การเปิดประเทศ คือ การปฏิบัติอย่างหนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจอุตสาหกรรมเติบโต ด้วยการยอมรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ และการลงทุนโดยตรงจากประเทศหรือการร่วมทุนระหว่างรัฐบาลมาเลเซียผ่าน Government Link Company กับนักลงทุนต่างชาติ หรือการร่วมทุนระหว่างเอกชนมาเลเซียกับผู้ลงทุนต่างชาติ

4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือทุนมนุษย์ (Human capital) เพื่อรองรับต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในรายสาขาต่าง ๆ ทางอุตสาหกรรม การพัฒนาทักษะแรงงานให้สอดคล้องอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา และการที่รัฐบาล ภาคอุตสาหกรรม และสถาบันการศึกษาช่วยการออกแบบหลักสูตรการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ดังข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ลูกชายผมเรียนวิทยาลัยเทคนิคในสาขาวิชาช่าง โดยการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะเป็นการไปเรียนในสถานประกอบการอุตสาหกรรม ซึ่งเมื่อจบการศึกษาแล้วลูกชายผมก็ทำงานกับโรงงานอุตสาหกรรมนั้นต่อทันที” (สัมภาษณ์ คุณจวัน คณิตศร ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ประจำสำนักนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย สัมภาษณ์เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2561)

5) การบริหารจัดการแรงงานมีส่วนสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมซึ่งรวมถึงระบบกฎหมายแรงงาน ซึ่งรัฐบาลร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการปรับปรุงกฎหมายปรับปรุงมาตรฐานแรงงาน รวมไปถึงสวัสดิการแรงงาน ค่าแรงขั้นต่ำ ระบบความปลอดภัย สุขอนามัย และความมั่นคงของแรงงาน

6) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ เช่น ระบบขนส่ง โลจิสติกส์ เส้นทางขนส่งทางบกให้เป็นเครือข่ายทั่วประเทศ พัฒนาการขนส่งทางอากาศและสนามบินให้มีความทันสมัยมากขึ้น การพัฒนาระบบพลังงานเพื่อตอบสนองต่อการใช้งานทั้งภาคครัวเรือนและอุตสาหกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระบบดิจิทัล (Digital age; Industrial 4.0)

7) การส่งต่อเทคโนโลยีการผลิตจากต่างประเทศ เมื่อมีบริษัทต่างชาติดำเนินการลงทุนก็จะมีเม็ดเงินนำเทคโนโลยีบางส่วนมาผลิตในประเทศมาเลเซีย ทำให้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนเทคโนโลยีการผลิตจากบริษัทข้ามชาติถ่ายทอดมายังผู้ผลิตหรือบริษัทชาวมาเลเซีย ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพการผลิตและยกระดับความสามารถทางการผลิตให้แก่ประเทศมาเลเซียเพิ่มมากขึ้น

8) การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นตราสินค้าของตนเอง และผลิตภายใต้ตราสินค้าของประเทศมาเลเซีย เช่น รถยนต์ไฮโดรเจน ที่เบื้องต้นใช้เทคโนโลยีจากบริษัทรถยนต์ยี่ห้อมิซูบิชิมาพัฒนาเป็นยี่ห้อโปรตอน เมื่อถึงระดับหนึ่งก็พัฒนาความสามารถทางเทคโนโลยีและการผลิต มาผลิตโดยไม่ต้องพึ่งพิงบริษัทมิซูบิชิอีกต่อไป

9) การส่งออก คือ ปัจจัยหนึ่งที่ช่วยทำให้อุตสาหกรรมในประเทศมาเลเซียขยายตัว ซึ่งเริ่มต้นมาตั้งแต่อดีตที่อุตสาหกรรมเหมืองแร่เป็นอุตสาหกรรมหลักในการส่งออก จนกระทั่งมาถึงการเป็นผู้ประกอบสินค้าเพื่อการส่งออก อุตสาหกรรมหนัก อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยี ที่นำเงินตราเข้าประเทศและช่วยทำให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศมากขึ้น

10) ระบบภาษี คือ อีกปัจจัยหนึ่งที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน เช่น การยกเว้นภาษีการนำเข้าเครื่องจักร การส่งเงินกับประเทศต้นทางของบริษัทที่มาลงทุนให้แก่บริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในพื้นที่เขตอุตสาหกรรมที่รัฐบาลกำหนด นอกจากนี้ การกระตุ้นการผลิตและระบบเศรษฐกิจรัฐบาลได้ยกเว้นภาษีสำหรับสินค้าทุนเพื่อย เช่น สินค้าแฟชั่นบุรุษสตรี ทำให้เกิดการผลิตเพิ่มขึ้นและช่วยกระจายระบบเศรษฐกิจมากขึ้น

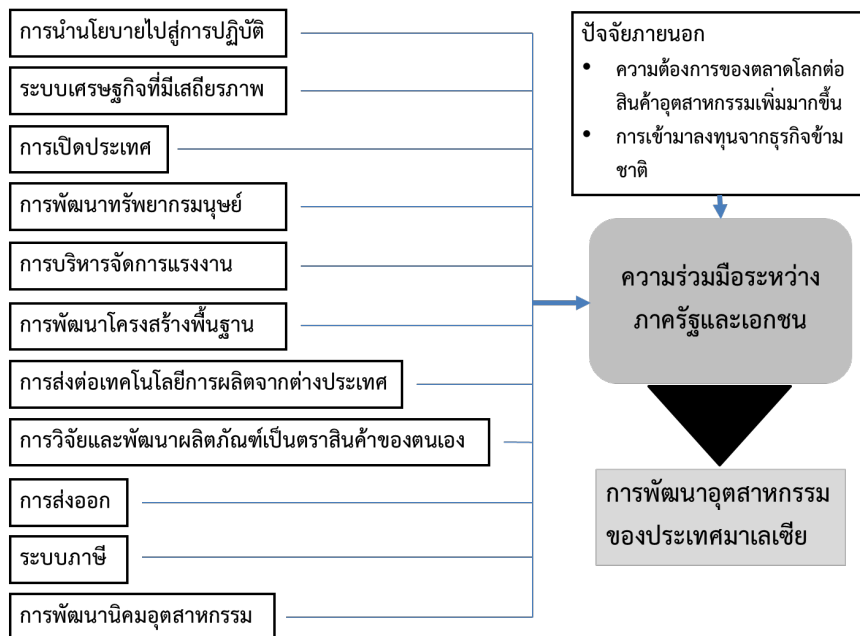
11) การพัฒนานิคมอุตสาหกรรม กลุ่มนิคมอุตสาหกรรม พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ทำให้เกิดการดึงดูดการลงทุนจากผู้ลงทุนจากต่างประเทศ เพราะรัฐบาลจะให้สิทธิพิเศษจำนวนมาก รวมไปถึงการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการเข้ามาของอุตสาหกรรม เช่น นิคมอุตสาหกรรมยานยนต์ นิคมอุตสาหกรรมเทคโนโลยี เป็นต้น

12) ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนทำให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็น “กรอบความร่วมมือที่นำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมที่สำคัญ” ซึ่งมีมาตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1980 ที่รัฐบาลใช้กลยุทธการสื่อสารผ่านหลายช่องทางเพื่อให้เกิดการพัฒนาข้อกำหนด กฎระเบียบ การนำปัญหาที่ภาคเอกชนเสนอมา นำมาปรับปรุงวิธีการบริหารจัดการอุตสาหกรรมของภาครัฐเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโดยมีเป้าหมายคือการพัฒนาอุตสาหกรรม

2. ปัจจัยภายนอก ประกอบไปด้วย

1) จากการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารทำให้ความต้องการของตลาดโลกต่อสินค้าอุตสาหกรรม เช่น อุปกรณ์และสินค้าอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดผลดีต่อภาคอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีของประเทศมาเลเซีย อาทิเช่น เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น ด้วยประเทศมาเลเซียมีพื้นฐานค่าแรงที่ไม่สูงมาก และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความเอื้ออำนวยต่อการเติบโตภาคอุตสาหกรรม ซึ่งในประเด็นนี้ Jason (2019) รายงานว่าแม้เศรษฐกิจโลกจะเผชิญปัญหาสงครามการค้าระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศจีนแต่ภาคอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียก็มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยอยู่ที่ 4.5 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี

2) ในช่วงยุคสมัยของนายกรัฐมนตรีนาจิบ ราซัค มีการขยายตัวของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมอย่างมาก จากนโยบายการเปิดประเทศและสนับสนุนให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนโดยเฉพาะอุตสาหกรรมข้ามชาติจากประเทศจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ได้เข้ามาลงทุนในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 4 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซีย

ที่มา: ผู้เขียน (2562)

สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษา

หัวใจสำคัญของกระบวนการพัฒนาประเทศมาเลเซีย คือ การพัฒนาเศรษฐกิจ และการพัฒนาประเทศไปด้วยความมั่นคงและยั่งยืน การพัฒนาของประเทศมาเลเซียจึงพัฒนาควบคู่ไปกับการใช้นโยบายที่ให้ความสำคัญกับประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อม (Mokhtsim and Osman Salleh, 2014) นอกจากนี้ ในการพัฒนาด้านใดรัฐบาลมาเลเซียจะมีการทบทวนประเด็นทางกฎหมายเพื่อแก้ไขสิ่งที่ปัญหาและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและเพื่อให้แน่ใจว่าการพัฒนานั้นจะสามารถขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน (Mosbah and Al Khuja, 2014) มาเลเซียอยู่ในกระบวนการพัฒนาประเทศอย่างมาก โดยเน้นโครงการขนาดใหญ่ (Mega Project) ที่ก่อสร้างไปพร้อมกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เครือข่ายการขนส่ง พลังงาน นิคมอุตสาหกรรมใหม่ มีเป้าหมาย คือ ประเทศเศรษฐกิจใหม่ แต่ละรัฐมีแผนแม่บทการพัฒนา (Master plan) เป็นของตนเอง และสอดคล้องกับแผนแม่บทการพัฒนาของประเทศ พัฒนาเชื่อมโยงกันทั้งระบบ และโครงการมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ด้วยการลงทุนจากทุนข้ามชาติ นอกจากนี้ Prime Minister's Office of Malaysia (2018) ได้อธิบายนโยบายแห่งชาติด้านอุตสาหกรรม 4.0 (National Policy in Industry 4.0) ที่มีวัตถุประสงค์ให้ประเทศมาเลเซียพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ภายในปี ค.ศ. 2025 และตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในภาคอุตสาหกรรมที่เน้นเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการผลิตเพิ่มมากขึ้น การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต สร้างงาน สร้างแรงงานฝีมือ และส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการที่เกี่ยวข้อง รัฐบาลมาเลเซียมีนโยบายเพื่อการสนับสนุนผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภายใต้

ยุทธศาสตร์ “F.I.R.S.T.” ได้แก่ (1) Funding คือ ให้เงินทุนและสิทธิประโยชน์ (2) Infrastructure คือ การสร้างโครงสร้างพื้นฐานและสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม (3) Regulatory คือ การกำหนดกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนธุรกิจและอุตสาหกรรม (4) Skill คือ การพัฒนาแรงงานที่มีฝีมือเพื่อรองรับภาคอุตสาหกรรม และ (5) Technology คือ สนับสนุนการเข้าถึงเทคโนโลยีอัจฉริยะ โดยเน้นอุตสาหกรรมไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักร และส่วนประกอบ เคมี การบิน อวกาศ และเครื่องมือการแพทย์ เป็นต้น

การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียพัฒนาบนพื้นฐานของการมีต้นทุนแรงงานต่ำ มีระบบการศึกษาที่ตอบสนองต่อตลาดแรงงานและอุตสาหกรรม รัฐบาลมีความพร้อมในการสนับสนุนเพื่อให้อุตสาหกรรมเติบโต มีโครงสร้างทางกายภาพและโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมต่อภาคอุตสาหกรรมการผลิต และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนจากต่างประเทศ (Mohamed, Abd Kadir and Abdul Raof, 2018) การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียเน้นการสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงควบคู่ไปกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เน้นการลงทุนที่มีการค้นคว้าและวิจัยและเทคโนโลยีสูง และพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานความรู้ (Knowledge-based economy) การพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศมาเลเซีย คือ ความร่วมมือในการกำหนดกรอบและนโยบายร่วมกันระหว่างรัฐบาลและภาคเอกชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาได้อย่างแท้จริง ส่งเสริมให้พัฒนาอุตสาหกรรมผลิตสินค้าภายใต้ตราสินค้าที่บ่งบอกถึงสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดจากประเทศมาเลเซีย เช่น รถยนต์โปรตอน (Proton) หรือผลิตภัณฑ์น้ำแร่สปริตเซอร์ (Spritzer) และมีการส่งออกไปจำหน่ายในตลาดต่างประเทศ การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมโดยเน้นไปที่ให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกันมาตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมเดียวกัน (Industrial clusters) พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษที่ให้สิทธิทางภาษีเพื่อให้เกิดการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ รวมไปถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่เพื่อรองรับการเข้ามาของอุตสาหกรรม เน้นการบริหารจัดการแรงงานที่มีประสิทธิภาพโดยมีความเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษาในการผลิตบุคลากรเพื่อตอบสนองต่อตลาดแรงงาน

ในการพัฒนาอุตสาหกรรม รัฐบาลมาเลเซียให้ความสำคัญกับนโยบายนิเวศน์เศรษฐกิจสีเขียว (Green growth policy) แนวคิดนี้คือการพัฒนาประเทศภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่น สนับสนุนให้เกิดการปรับเปลี่ยนการใช้พลังงานของภาคอุตสาหกรรมให้เข้ามาใช้พลังงานทดแทนมากขึ้น การใช้เทคโนโลยีสะอาด เช่น สนับสนุนให้ปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ลดมลพิษ เช่น กระบวนการผลิตปาล์มน้ำมันให้ใช้เทคโนโลยีเครื่องจักรการผลิตที่สร้างของเสียน้อยลง และพัฒนาการใช้เชื้อเพลิงหรือพลังงานในการผลิตจากธรรมชาติ เช่น ไบโเอทานอล (Bio-ethano) นอกจากนี้ ยังสนับสนุนให้ใช้พลังงานทดแทน เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ในกระบวนการผลิตมากขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลมาเลเซียได้จัดตั้งเขตนิคมอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green industrial park) เพื่อมุ่งไปสู่ประเทศที่เรียกว่าสังคมคาร์บอนต่ำ (Low carbon society) โดยนอกจากอุตสาหกรรมที่เข้ามาประกอบการจะต้องเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว ในเขตนิคมอุตสาหกรรมยังสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น พื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะ ให้มากที่สุด ซึ่งรัฐบาลให้สิทธิประโยชน์แก่ภาคอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีและการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น สิทธิพิเศษทางภาษี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับรัฐบาลไทยในการนำไปปรับใช้

- 1) รัฐบาลไทยควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้แนวคิดนิคมอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green industrial park) เพื่อมุ่งไปสู่ประเทศที่เรียกว่าสังคมคาร์บอนต่ำ (Low carbon society) ด้วยการสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทนในการผลิตให้มากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการนำนโยบายของเสียเป็นศูนย์ (Zero waste) เข้ามากำหนดเป็นนโยบายด้วยการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ประกอบการนำนโยบายไปปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น เช่น การให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่ผู้ประกอบการในด้านต่าง ๆ เช่น สิทธิพิเศษทางภาษี หรือรัฐร่วมกับเอกชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในนิคมอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้เพิ่มมากขึ้น เป็นต้น
- 2) ประเทศไทยควรออกแบบการจัดระบบการศึกษาด้วยการให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วม เนื่องจากในการพัฒนาอุตสาหกรรมสถาบันการศึกษาต้องผลิตบุคลากรเพื่อตอบสนองภาคเอกชนเป็นหลัก
- 3) รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษา (Cooperative education) เพิ่มมากขึ้น เพื่อผลักดันให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริงในภาคอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาทักษะนอกเหนือจากการเรียนในสถาบันการศึกษาเพียงอย่างเดียว ซึ่งรัฐผลักดันด้วยการกำหนดนโยบายให้สถานศึกษาตั้งแต่ระดับอาชีวจนถึงระดับอุดมศึกษาให้เข้าไปร่วมมือกับผู้ประกอบการภาคเอกชนให้มากขึ้น
- 4) การพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรม (Industrial cluster) เพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นรายกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเชื่อมโยงกันระหว่างผู้ผลิตที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยให้กลุ่มอุตสาหกรรมแบบเดียวกันมารวมตัวดำเนินกิจการอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือเกื้อหนุน เชื่อมโยงและเสริมกิจการซึ่งกันและกันอย่างครบวงจร
- 5) รัฐบาลควรส่งเสริมการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตให้มากขึ้นเพื่อการบริหารจัดการและเพิ่มประสิทธิภาพทางการผลิต และการบริหารจัดการแรงงานให้มีประสิทธิภาพโดยต้นทุนแรงงานลดลง (ใช้แรงงานน้อยลง) แต่ผลผลิตมากขึ้น โดยมีเป้าหมายคือลดต้นทุนการผลิตเพื่อสามารถแข่งขันทั้งทางด้านคุณภาพและราคาที่ต่ำกว่าได้

กิตติกรรมประกาศ

ผลการศึกษาในบทความชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “กระบวนการพัฒนาของประเทศมาเลเซียไปสู่ประเทศเศรษฐกิจใหม่” ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

เอกสารอ้างอิง

Asian Venture Philanthropy Network. (2018). *Malaysia social economy report - Social investment landscape in Asia*. Retrieved May 20, 2018, from <https://avpn.asia/social-investment-landscape/country/malaysia/>

- Athukorala, Prema-chandra. & Narayanan, S. (2017). *Economic corridors and regional development: The Malaysian experience*. (Working Paper No. 520). Philippines: Asian Development Bank.
- Endo, I., De Luna-Martinez, J. & De Smet, D. (2017). *Three things to know about migrant workers and remittances in Malaysia*. Retrieved May 20, 2018, from <http://blogs.worldbank.org/eastasiapacific/three-things-to-know-about-migrant-workers-and-remittances-in-malaysia>
- Essays, UK. (2013). *The economic systems of Malaysia*. Retrieved June 17, 2018, from <https://www.ukessays.com/essays/economics/analyse-the-economic-systems-of-malaysia-economics-essay.php?vref=1>
- Giap, Tan Khee, Phuong Anh, Nguyen Le & Denise, Y. Y. (2015). Development growth models for Singapore and Malaysia: A Geweke causality analysis. *Journal of Centrum Cathedra: The Business and Economics Research Journal*, 8(2), 165-186.
- Hays, J. (2015). *Economic in Malaysia*. Retrieved June 27, 2018, from http://factsanddetails.com/southeast-asia/Malaysia/sub5_4e/entry-3691.html.
- HR Asia. (2018). *More women in the workforce can boost Malaysia's growth: IMF*. Retrieved May 17, 2018, from <http://www.hrasia.com/recruitment/more-women-in-the-workforce-can-boost-malysias-growth-imf/>
- Jason, Ng. (2019). *Malaysia's April industrial production rises, beats view*. Retrieved August 10, 2019, from <https://asia.nikkei.com/Business/Markets/Nikkei-Markets/Malaysia-s-April-industrial-production-rises-beats-view>
- Lee, C. & Chew-Ging, L. (2017). The evolution of development planning in Malaysia. *Journal of Southeast Asian Economies*, 34(3), 436-61.
- Malaysian Industrial Development Authority. (2017). *Business and investment opportunities in Malaysia and ASEAN*. Retrieved May 17, 2018, from https://contenidos.ceoe.es/CEOE/var/pool/pdf/cms_content_documents-file-520-presentacion-del-embajador-de-malasia-zainal-abidin.pdf
- Mohamed, Z., Abd Kadir, Z. & Abdul Raof, N. Alya. (2018). Malaysia Industrial Master Plans (IMPs) and the focus on the nation technology and innovation development. *Journal of Science, Technology and Innovation Policy*, 4(2), 11-19.
- Mokhtsim, N. & Osman Salleh, K. (2014). Malaysia's efforts toward achieving a sustainable development: Issue, challenges and prospects. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 120(2014), 299-307.

- Mosbah, A. & Al Khuja, Mohamed Saleh Abd. (2014). A review of tourism development in Malaysia. *European Journal of Business and Management*, 6(5), 1-9.
- Mustapha, R. & Greenan, J. P. (2002). The role of vocational education in economic development in Malaysia: Educators' and employers' perspectives. *Journal of Industrial Teacher Education*, 39(2), 58-73.
- Prime Minister's Office of Malaysia. (2018). *The launch of INDUSTRY4WRD national policy on industry 4.0*. Retrieved July 20, 2019, from <https://www.pmo.gov.my/2018/10/the-launch-of-industry4wrn-national-policy-on-industry-4-0/>
- Promsaka Na Sakolnakorn, T. (2018). *Development process of Malaysia into a new economy country*. Bangkok: Thailand Research Fund.
- Royal Thai Embassy, Kuala Lumpur. (2016). *Economic articles: Malaysia trade surplus*. Retrieved May 20, 2018, from <http://www.thaiembassy.org/kualalumpur/th/business/5724/64476-มาเลเซียเกินดุลการค้าเพิ่มขึ้น.html>
- Sinnadurai, P. (2016). Unique determinants of abnormal earnings growth in Malaysia. *Pacific Accounting Review*, 28(1), 16-37.
- Terence Gomez, E. (2009). The Rise and Fall of Capital: Corporate Malaysia in Historical Perspective. *Journal of Contemporary Asia*, 39(3), 345-381.
- Thesundaily. (2018). *Political stability important for further economic growth: Rahman Dahlan*. Retrieved May 17, 2018, from <http://www.thesundaily.my/news/2018/01/25/political-stability-important-further-economic-growth-rahman-dahlan>
- World Bank Group. (2014). *Malaysia workforce development: SABER country report 2013*. Retrieved April 25, 2018, from <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/20161?show=full&locale-attribute=en>
- World Bank Group. (2017). *Turmoil to transformation 20 years after the Asian financial crisis*. Retrieved April 25, 2018, from <http://documents.worldbank.org/curated/en/562821513004746217/pdf/122007-REVISED-Malaysia-Economic-Monitor-2017-FA2-1-WEB-Full.pdf>
- Yusof, Z.A., & Bhattasali, D. (2008). *Economic development and growth in Malaysia: Policy making and leadership*. Working Paper No. 27. Washington, DC: The World Bank.